

FAKTILEHT

Põhilised seaduses sätestatud nõuded pöördumistele

Allikas: [Citizens' initiatives in Finland and Estonia \(Sitra, 2024\)](#)

	Soome	Eesti
Põhilised nõuded pöördumistele	Seaduseelnõu Ettepanek algatada seaduseelnõu	Ettepanek seaduse muutmiseks Ettepanek ühiskonnaelu parandamiseks
Nõuded erinevate teemade tõstatamise osas	Ei tohi sisaldada erinevaid teemasid	Pole piiranguid
Algatajate/allkirjastajate vanusepiir	18	16
Allkirjade künnis	50,000	1,000
% valimisealistest elanikest (2023)*	1.1%	0.1%
Maksimaalne aeg allkirjade kogumiseks	Kuus kuud	Pole piiranguid

Pöördumiste protsess parlamendis

	Soome	Eesti
Menetluse algatamise otsustamiseks antud aeg	Kuus kuud	30 päeva
Otsuse langetamiseks antud aeg	Pole piiranguid	Kuus kuud
Õiguslikud alused menetlemisest keeldumiseks	Asjad, mis ei kuulu parlamendi seadusandliku pädevuse alla (nt rahvusvahelised kohustused)	1 000 allkirja lävendit ei ole täidetud
Võimalikud otsused	Heaks kiita Heaks kiita muudetud kujul (seadusandlikud ettepanekud) Tagasi lükata Tagasi lükata, kuid heaks kiita resolutsioon	Algatada seaduseelnõu või korraldada täiskogu istung oluliselt tähtsa riikliku küsimuse üle (OTRK) Korraldada avalik istung Edastada teisele pädevale institutsioonile

Õiguslikud alused ilma aruteluta tagasilükkamiseks	Lõplikku otsust ei tehta: aegub parlamendiliikme ametiaja lõpus	Edastada valitsusele
	Jätta ootele kuni järgmiste parlamendivalimiste järel (sealhulgas eelnõud, mille eesmärgiks on põhiseadust muuta ja ei ole kuulutatud kiireloomulisteks)	Lahendada muul viisil (näiteks mitte seadusandlike vahenditega)
		Tagasi lükata
	Asjad, mis ei kuulu parlamendi pädevusse	Ettepanek on põhiseadusevastane või ei ole kooskõlas rahvusvaheliste kohustustega
Algatused on vastuolus põhiõiguste ja inimõigustega	Sama või sarnane ettepanek on esitatud viimase kahe aasta jooksul	
Algatajate õigus ärakuulamisele	Jah	Jah
Põhjendatud tagasiside nõue	Ei ole seaduses ette nähtud	Jah, kui algatus lükatakse tagasi aruteluta

Tehniline taristu

Platvormi haldaja	valitsusasutus	valitsusväline riigieelarveline mõttekoda
Taristu loomine	2012	2016

- Nii Eestis kui ka Soomes on kollektiivsetest pöördumistest saanud institutsionaliseeritud avalikkuse poliitikas osalemise mehhanism, mida kodanikud väärtustavad ja regulaarselt kasutavad.
- Kollektiivse pöördumise süsteem loodi Eestis ja Soomes sarnastel eesmärkidel, kuid pöördumiste õiguslikus raamistikus ja protsessis on märkimisväärsed erinevusi.
- Kollektiivsed pöördumised ei ole toonud kaasa mitte ainult muudatusi seadustes, vaid on suurendanud ka teadlikkust, kaasanud poliitikakujundamisse rohkemaid ühiskonnarühmi ning vorminud poliitilisi eesmärke ja avalikku arutelu.
- Eesti ja Soome kollektiivsete pöördumiste mehhanism on muutumises, et reageerida probleemidele, millega demokraatia silmitsi seisab, ja pidada sammu tehnoloogia arenguga.
- [Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seaduse ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus](#), mis reguleerib kollektiivse pöördumise esitamise ning menetlemise tingimused
- [Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus](#), kus § 32 reguleerib kohalikes omavalitsustes kohaliku elu küsimustes algatuse tegemist